

Regionų komiteto nuomonė darbo rinkos ir regionų poreikių koreliacija turizmo srityje

(2009/C 200/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- pripažįsta, kad turizmas labai padeda didinti visų valstybių narių BVP, nors tiek nacionalinės ekonomikos, tiek vietos ir regionų vystymosi požiūriu jo, kaip verslo, vaidmuo ir indėlis atskirose šalyse labai skiriasi,
- pripažįsta, kad turizmo pramonei išskyla nemažai problemų, pagrindinė jų – ekonomikos krizė. Todėl būtina skubiai remti turizmo pramonę ir skatinti verslumą šiame sektoriuje, visų pirma todėl, kad turizmas turi socialinės reikšmės užimtumui ir socialinei bei regionų sanglaudai,
- pabrėžia, kad turizmo vystymas turi būti tvarus, kad būtų nešvaistomi gamtos ištekliai ir nedaroma žalios gamtai. Vystant turizmą reikia saugoti savo regiono gamtos išteklius ir juos naudoti siekiant tvaraus ir laipsniško turizmo vystymo, kadangi pagrindinis tikslas – apsaugoti aplinką ir atskleisti jos vertę, išsaugoti gamtą ateities kartoms ir sudaryti tokias sąlygas, kurios suteiktų naujų užimtumo galimybių.

Pranešėjas: Konstantinos Tatsis (EL/ELP), Dramas-Kavalas-Xanthis prefektūros tarybos pirmininkas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. pripažįsta, kad turizmas labai padeda didinti visų valstybių narių BVP, nors tiek nacionalinės ekonomikos, tiek vietos ir regionų vystymosi požiūriu jo, kaip verslo, vaidmuo ir indėlis atskirose šalyse labai skiriasi;

2. konstatuoja, kad turizmas daugelio regionų ekonomikai yra pagrindinis gerovės šaltinis, tačiau iki šiol Bendrijos veiklos aspektas šioje srityje buvo labai ribotas; todėl jis palankiai vertina Komisijos komunikatams „Atnaujinta ES turizmo politika: glaudesnė partnerystė Europos turizmui skatinti“ ir „Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė“;

3. džiaugiasi, kad naujajame Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (Lisabonos sutartis) 195 straipsnyje turizmas pripažintas papildomojo ES veiksmo reikalaujančia sritimi ir todėl tikisi, kad ši sutartis gali būti kuo greičiau ratifikuota ir sudarytų tvirtą teisinį pagrindą ES veiklai turizmo srityje;

Turizmo vaidmuo

4. pažymi, kad turizmas ir jo vaidmuo yra nevienareikšmiai, kadangi labai padeda visai Europos ekonomikai ir daugelio valstybių narių nacionalinės ekonomikos vystymui ir nacionalinio BVP augimui. Turizmo vystymas, be turistų pažintinės, sveikatinimo bei turiningo laisvalaikio bei poilsio praleidimo funkcijų, turi taip pat didelės reikšmės užimtumui, kadangi daug profesijų priklausano nuo turizmo srautų ir daug specialistų dirba turizmo infrastruktūroje bei užsiima su tuo susijusia veikla;

5. priduria, kad turizmas turi teigiamos įtakos skatinant socialinės sanglaudos platesniu mastu, kadangi kai kuriems regionams, visų pirma neturintiems kitų gerovės kūrimo šaltinių, jis suteikia perspektyvų vystymosi ir įmonių steigimo srityse, su visuomene dalydamasis dalį taip sukurto pelno. Vietovėse, kur nuolat mažėja gyventojų skaičius ir vyrauja ekonominiai sunkumai, auganti turizmo pramonė gali būti netgi atsvaru, tam tikrais atvejais nukreipti nuo neigiamų vystymosi tendencijų ir skatinti būtinius struktūrinius pokyčius;

6. pažymi, kad reikėtų pabrėžti turizmo įgaunamą reikšmę Europos socialinio sąmoningumo vystymo procese skatinant Europos Sąjungos piliečių judumą. Turizmo indėlis stiprinant šį

sąmoningumą, kadangi piliečiai susipažįsta su kitomis valstybėmis narėmis, kitomis socialinėmis kultūromis ir skirtingomis šalimis, sustiprina įvairovės jausmą, bet kartu ir bendros perspektyvos jausmą. Piliečių judumas, kurį užtikrina turizmo vystymas Europos regionuose, yra esminis Europos pilietybės koncepcijai;

7. atkreipia dėmesį, kad turizmo vystymas yra tiesiogiai susijęs su aplinkos ir kultūros sektoriais. Aplinkos srityje jis padeda skatinti politiką, kuria siekiama perspektyviai ir tvariai plėtoti turizmą, kad aplinkos naudojimas taptų priemone ją saugoti. Kultūros srityje turizmas leidžia susipažinti ir su šiuolaikinės kultūros pasiekimais ir atskleisti Europos kultūros paveldo vertę;

8. pabrėžia, kad regionų lygiu turizmas yra stabilus darbo šaltinis ir padeda stiprinti bei skatinti užimtumą. Turizmas taip pat labai padeda įgyvendinti Lisabonos strategijos užimtumo didinimo tikslus;

Turizmo pramonės iššūkiai regionų lygiu

9. pripažįsta, kad turizmo pramonei iškyla nemažai problemų, pagrindinė jų – ekonomikos krizė. Todėl būtina skubiai remti turizmo pramonę ir skatinti verslumą šiame sektoriuje, visų pirma todėl, kad turizmas turi socialinės reikšmės užimtumui ir socialinei bei regionų sanglaudai;

10. pabrėžia, kad turizmo vystymas turi būti tvarus, kad būtų nešvaistomi gamtos išteklių ir nedaroma žalos gamtai. Vystant turizmą reikia saugoti savo regiono gamtos išteklius ir juos naudoti siekiant tvaraus ir laipsniško turizmo vystymo, kadangi pagrindinis tikslas – apsaugoti aplinką ir atskleisti jos vertę, išsaugoti gamtą ateities kartoms ir sudaryti tokias sąlygas, kurios suteiktų naujų užimtumo galimybių;

11. pažymi, kad teritorijų planavimas regionuose turizmo tikslais yra priemonė, kuria siekiama rasti optimalią verslo veiklos vystymo ir gamtinės aplinkos naudojimo pusiausvyrą, kartu stengiantis nešvaistyti kiekvieno regiono gamtos ir energijos išteklių. Kai kuriuose regionuose jau yra nustatytos turizmo infrastruktūros viršutinės ribos ir siūloma šią strategiją aptarti keičiantis gerąja praktika. Todėl Komitetas rekomenduoja nustatyti konkrečius kriterijus, kurie padėtų įvertinti šias ribas, atsižvelgiant į regionų vystymosi tikslus, socialinius poreikius ir papildomų darbo vietų kūrimo galimybes;

12. atkreipia dėmesį, kad konkurenciją turizmo srityje yra trejopo pobūdžio. Visų pirma tai išorės konkurencija tarp nacionalinių turistinių vietovių Europos Sąjungoje ir už ES ribų. Antra, vyksta vidinė konkurencija tarp įvairių Europos Sąjungos turistinių vietovių. Galiausiai trečio pobūdžio konkurencija vyksta tarp pačios valstybės turistinių vietovių. Visos šios konkurencijos formos turi konkrečių savybių ir turi būti nagrinėjamos skirtingais požiūriais;

13. pažymi, kad regionų turizmui būdingas sezoniškumas yra dar viena problema, išskylanti šiai pramonės šakai. Dėl šios problemos pobūdžio sprendimų reikėtų ieškoti ne nacionaliniu, o regionų lygiu, kadangi sezoniškumas susijęs su konkrečiomis socialinėmis ir regioninėmis ypatybėmis, darančiomis tiesioginę įtaką turizmo srutams. Turizmo pramonę plėtoti ir įvairinti skirtingais būdais atsižvelgiant į metų laikus galima ir šalies mastu;

14. pripažįsta, kad turizmas yra pagrindinė paslaugų teikimo sritis, kuriai būdinga didelė konkurencija ir, iš klientų pusės, kokybės paklausa. Todėl šio sektoriaus darbuotojai turi būti aukštos kvalifikacijos ir tinkamo profesinio parengimo;

15. pažymi, kad būtina skatinti aktyvias turizmo įmones, kad jos galėtų pritraukti kvalifikuotų ir tinkamai parengtų darbuotojų. Taip bus galima turizmui suteikti daugiau dinamiskumo visoje Europoje ir iš esmės pagerinti turistams teikiamas paslaugas suteikiant turistinėms vietovėms daugiau patrauklumo;

16. pabrėžia būtinybę stiprinti mažąsias ir vidutines įmones, vadovaujantis principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“ (angl. *Think Small First*), apie kurį kalbama Smulkiojo verslo akte (angl. *Small Business Act*). Turizmo sektorių daugiausia sudaro MVĮ, todėl reikėtų, kad jų veiklą reglamentuojanti teisės aktų sistema joms būtų palankesnė ir kad būtų imamasi tiesioginių priemonių dabartinėms darbo vietoms išsaugoti ir kurti naujas darbo vietas;

Pasiūlymai

17. pažymi, kad turizmo pramonę reikėtų stiprinti taikant bendresnę Europos Sąjungos vystymosi politiką ir atsižvelgti į pagrindinius prioritetus ir priemones;

18. siūlo įgyvendinti viešąsias ir privačias iniciatyvas, galinčias pagerinti susisiekimą tarp Europos regionų oro ir jūrų transportu ir tokiu būdu Europos piliečiams sudaryti palankesnes keliavimo sąlygas;

19. pabrėžia, kad siekiant tvaraus ir perspektyvaus augimo, aplinkos naudojimas ir apsauga sudaro vieną iš dviejų pagrindinių vystymosi ramsčių;

20. atkreipia dėmesį, kad antrasis šio vystymosi ramsčio yra turizmo socialinio aspekto stiprinimas siekiant išsaugoti užimtumą ir esant būtinybei paskirstyti turizmo teikiamą pelną visai visuomenei plačiąja prasme;

21. siūlo, įgyvendinti iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti užimtumą turizmo srityje taikant darbuotojų mokymo programas, imtis veiksmų sieti turizmą su aplinka ir skatinti tvarų turizmo vystymą, teikti paramą naujų technologijų diegimui regionų turizmo sektoriuje, šias technologijas siejant su kultūra ir įprastomis paslaugomis, skatinti kurti turistų lankomų vietovių tinklus Europos lygiu, nepamirštant aplinkos apsaugos, pabrėžiant vietos gaminių vertę ir gerinant teikiamas paslaugas, skatinti verslo, kuris padeda siekti socialinės pažangos plačiąja prasme ir skatinti visuomenės gerovę;

22. pažymi, kad dabartinė praktika ir šiuo metu vykdomi Bendrijos veiksmai, pvz., bandomieji Europos socialinio turizmo projektai ir iniciatyva „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“, (EDEN) turėtų būti skatinami ir įgauti labiau sektorinę formą. Siekiant šio tikslo, ragina kasmet išskirti keletą kategorijų, kad keičiant turinį laikui bėgant būtų išsaugotas tęstinumas. Primygtinai siūlo Europos Komisijai nedelsiant imtis priemonių, skatinančių tarpvalstybinį ir tarpregioninį vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą rengiant bendrus turistinius projektus;

23. pabrėžia būtinybę skatinti alternatyvaus turizmo formas, kad būtų galima ištirti visas įmanomas galimybes ir kurti naujas paslaugas ir populiarinti naujus produktus;

24. siūlo sukurti Europos tvaraus turizmo vystymo modelį remiantis programa, kuri į turizmo paslaugas įtrauktų kultūrą, apimtą aplinkos apsaugą, Europos turizmo pasiūlos konkurencingumo skatinimą, susisiekimo tarp regionų oro ir jūrų transportu gerinimą, verslumo stimuliavimą ir naujų technologijų diegimą;

25. siūlo stiprinti CEDEFOP (Europos profesinio mokymo plėtos centro) atliekamą sąsąją su regiono valdžios institucijomis vaidmenį ir jo paprašyti toliau atlikti tyrimus, remiantis regionų poreikiais ir tikslais, kokios turizmo srities specialistus reikia rengti siekiant pagerinti užimtumo galimybes ir teikiamų paslaugų kokybę;

26. siūlo pasinaudoti Europos patirtimi, įgyta įgyvendinant „vietos veiksmo planus užimtumui skatinti“ pagal teritorinių užimtumo paktų (89) modelį ir regionų lygmeniu rengti planus, bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis, viešbučių verslo, laisvalaikio ir kultūros darbuotojų atstovais, šių sričių pramonės darbuotojų ir netradicinio Europos turizmo socialinių darbuotojų delegatais, siekiant regionuose taikyti suderintą užimtumo skatinimo politiką. Šių planų įgyvendinimo

veiksmus siūloma įtraukti į iniciatyvų, galinčių dalyvauti konkurse dėl finansavimo iš regioninių struktūrinių fondų, sąrašus;

27. siūlo priimti nuostatas, laikinai sumažinančias regioninių oro uostų mokesčius; intensyvesnis judėjimas padėtų užtikrinti daugiau tiesioginių skrydžių iš regionų į pagrindinius turistų srautus aptarnaujančius oro uostus.

2009 m. balandžio 22 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*
Luc VAN DEN BRANDE
